

Год. V.

Број 40.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 8. октобра 1895.

Загреб, .1 (13.) октобра.

Превишњи долазак Његовог Величанства, нашег премилостивог цара и краља Франц Јосифа првог у престоницу краљевина Хрватске и Славоније разиграо је срца свију народа наше домовине осећајем радости и поноса, да могу свога љубљенога и свима премилостивог владара поздравити и поклонити Му се у својој домовини, у својој кући.

Православни Срби краљевина наших похитали су такођер у красну престоницу своје домовине, да се најдубље поклоне своме премилостивом цару и краљу.

Српска православна црква митрополије карловачке, — архијидејезе карловачке и дијецезе пакрачке и горњокарловачке — са својом поглавицом, митрополитом-патријархом и два епископа пред њиховим свештенством, ступила је пред Његово Величанство са отвореним срцем својих врлина — непоколебиве и прокушане верности превишњем престолу и пре-

вишњој династији, те вршења своје јеванђелске хришћанске мисије, — да се у сјају тих врлина најдубље поклони своме врховном земаљском заштитнику и да Га увери о непроменљивости и о истрајности тих својих врлина, а да Му благодари на превишњој милости, која ју зрацима премилостиве владалачке Му заштите и очинског старања топло греје.

Његова Светост, превушњени господин патријарх Георгије крену се из Карловаца, са својом ужом пратњом, у прошли петак вечерњим влаком, а у засебним салонским колима. У Загреб је стигао у суботу у 8 сати у јутру, где су га на перону дочекали г. г. високопреосвећени епископи пакрачки Мирон и горњокарловачки Михаило, затим председник загребачке српске православне црквене општине са члановима црквеног одбора и више грађана. Председник г. Милан Станковић поздравио је Његову Светост добродошлицом, изјавив радост српске православне црквене општине загребачке,

да може у својој средини поздравити своју црквено-народну поглавицу.

Његова Светост, праћена од високопреосвећене г. г. епископа и црквеног одбора, одвезла се на својим дворским колима, — која су претходно у Загреб послана, — у палату г. Дра Богдана Медаковића, који је ставио у својој прекрасној палати Његовој Светости на расположење цео први спрат.

Његовој Светости се исти дан у 10 сати пре подне поклатио црквени одбор српске православне црквене општине загребачке, а после тога је Његова Светост у пратњи високопреосвећене г. г. епископа Мирона и Михаила чинила посете прејасном надвојводи Леополду Салватору, преузвишеном бану, преузвишеном надбискупу Посиловићу, војном заповеднику и другим врховима.

При доласку и одласку посете код прејасног надвојводе Салватора пољубио је надвојвода Његову Светост у руку.

Учињене посете враћене су Његовој Светости у Његовоме стану. Његовој Светости осим враћених посета чињена су непрестано поклонства многих одличних особа.

У недељу била је у лепој загребачкој српској православној цркви архијерејска служба Началствовао је св. патријарх *Георгије*, а богослужилише још високопреосвећени епископи *Мирон* и *Михаило*, за тим архимандрити: Платон Телечки, Гаврило Змејановић, Митрофан Шевић, окружни прота Јован Штековић, синђел Лукијан Богдановић, Миле Стрика парох из Бовића, протођакон Димитрије Бранковић, јерођакон Георгије Летић и Евгеније Летица.

На улазу у цркву, са маргаритске улице, дочекало је Његову Светост и високопреосвећене епископе у орнату обучено и остало многобројно свештенство. Улица је била препуна радозналога света, да види српског патријарха и епископе.

Његова Светост се довезла на своји коли, а за њиме два високопреосвећена епископа.

Пред улазом у цркву, а при излазу Његове Светости из кола, закадише пред Његовом Светости три ђакона са кадионицама, два архимандрита метуше патријарашки плашт и предадоше патријарашки жезао Његовој Светости. Уз појање „Достојно јест“ ушла је Његова Светост са високопреосвећеним епископима и свештенством у цркву, која је већ дупком

пуна била како Срба и Српкиња тако и осталог грађанства загребачког. За певницом присуствовао је св. литургији и високопреосвећени митрополит тузлански г. *Никола Мандић*, који је читао „*Крсто*“ и „*Оче наш*“; „*Крсто*“ са особитим нагласком речи у осмом члену симбола вере: „*иже отъ Оца исходитъ*“.

На кору је, од алилуја после апостола, певало загребачко српско црквено певачко друштво. Композиција певане литургије јесте коровође певачког друштва у Трсту *Синике*, а посвећена је српском црквеном певачком друштву загребачком. У целој композицији преовлађују мотиви талијанске мелодије, па ипак се она мора у више одељака допасти као нарочито погођени израз садржине која се песмом исказује, н. пр. Слава пре Јеванђеља; поједини делови херувике, *Имамы ко Господс. Честнѣишю херувимъ* и др.

Извађање самог појања је било вештачко, а то је заслуга и оних чланова хора, којима је певање свагдањи посао, којима су гласови како јаки и метални, тако и сасвим извезбани. Не жалимо што смо чули и такво појање.

Св. литургија је богослужена свечано и умилно, те је својом лепотом и умилношћу као и достојанственом појавом смирености и благиости архијерејске, која се манифестује при сваком акорду умилног гласа и при сваком покрету импозантне Његове Светости патријарха Георгија, испуњавале све присутне осећајем пијетета и душевног задовољства и уживања, а присутне Србе и Српкиње — још и очигледним поносом што је све то тако.

После заамвоне молитве говорила је Његова Светост са амвона, прекрасну архипастирску реч и поуку.

Давни израза радости, којом и српска православна црква очекује премилостивог владара у престоници миле нам домовине краљевина Хрватске и Славоније, а у којој радости се српска православна црква и данас помолила Богу за живот, здравље и успех свију подхвата премилостивог владара, као и за сретни Му долазак у престоницу наше домовине; поучила је Његова Светост присутне Србе и Српкиње и метнула им у срдачним и бираним речима, на срце до сад увек прокушану и осведочену непоколебиву верност и оданост српску превишњем престолу и династији и премило-

стивом нам владару Францу Јосифу, првом; а за тим са маркантним речима опоменуо је св. патријарх Георгије свој православни српски народ на одлучно чување свете и миле му православне вере и цркве против свију нападаја, долазили они ма откуда, али да оно увек буде са достојним поштивањем верских осећаја других вероисповести, како би своју свету и милу веру православну и надаље сачували неоскрвљену а показали се достојним потомцима својих праотаца.

Говор Његове Светости учинио је дубок и

јаки утисак. Усклици „живио патријарх“ одјекивали су громогласно у лепој српској православној цркви загребачкој.

Тај утисак се манифестовао у свој својој јачини и снази тек при поласку Његове Светости из цркве, када се појавио на улици. Урнебеско „живио“ дочекало је св. патријарха Георгија и изпратило из цркве. Та овација колико ће пријатна бити Његовој Светости, толико је она и на част Срба загребачких и свију који се уз њих у Загребу окупиле око свога патријарха.

Загреб, 2. (14.) октобра.

Дивно је освануо и данашњи дан, а сви смо радосни што ћемо угледати премилостивог и љубљенога свога цара и краља, доброг и свима праведног владара и земље господара. Цео Загреб је на ногама, у најсвечанијем руву и искићен дивно.

До 8 сати у јутру Марков трг је био препун госпоштине, сјаја и бљеска. Пред банским дворима скупило се све што је у Загребу, и што је у Загреб стигло госпоштине и великодостојника, многих изасланстава и поклоника.

Кад се све већ скупило беше, стигао је и Св. патријарх *Георгије* у круг највиших достојанственика. Његова Светост је при доласку своје пред банске дворе била предуретана са достојном пажњом од свију присутних, поздрављајући и разговарајући се са најодличнијим представницима присутне госпоштине.

Његово Величанство кренуло се из царског дворца Гедела јучер у 8 $\frac{1}{2}$ сати у вече, праћено преузвишеним министром председником бароном Десидеријем Банфи и осталим дворским достојанственицима, а дочекано и допраћено од границе Краљевина Хрватске и Славоније и са преузвишеним баном грофом Куен Хердеријем.

У 8 $\frac{1}{2}$ сати, кад је стигао дворски влак у жељезничку станицу, огласили су то топови, и одмах је и на Марковом тргу отпочело неко необично кретање, шпечкивање и радовање, да је близу сретни час да угледамо Његово Величанство.

На богато и укусно искићеној станици дочекали су Његово Величанство градоначелник загребачки А. Мошински са градским заступ-

ством. Градоначелник је поздравео Његово Величанство и Његово Величанство је благоизволело најмилостивије „узети на знање израз непоколебиве верности и оданости грађанства земаљског главног града Загреба“.

Његово Величанство је целог пута, од колдвора до банских дворова поздрављано френетичким усклицима „живио“. Тако исто би дочекано на Марковом тргу, где су по реду чекали дворски достојанственици, црквени достојанственици са свештенством, разни великаши и многе депутације.

Његово Величанство је пред банским дворима удостојило свога нарочитог поздрава и речи Његову Светост, св. патријарха Георгија грофа Елца, надбискупа Посиловића и још неке великаше.

У 10 сати отпочела су поклонства пред Његовим Величанством. У првом, дворских великодостојника, благоизволело је Његово Величанство најмилостивије говорити са Његовом Светости, св. патријархом Георгијем изразив своју превелику радост да га види.

Његово Величанство је благоизволело питати Његову Светост је ли рад синода завршен. Кад је Његова Светост одговорила да нису сви предмети своје решење добили и да је синод одгођен, запитало је Његово Величанство има ли још много предмета за решавање, на које питање је Његова Светост одговорила, да је још мали број предмета остао нерешен.

После дворских достојанственика примљено је било поклонство католичког, а одмах из овога поклонство српског православног свештенства.

Кад је Његово Величанство ступило у дво-

рану примања поздрављено је са трикратним живио, које се понављало при поздраву Његове Светости, при одговору и при одласку Његовог Величанства из дворане.

Поздравни говор Његове Светости ово је: Ваше царско и апостолско краљевско Величанство!

Премилостиви господару!

Пресретни ступамо пред лице Вашег цес. и апост. краљ. Величанства да Вашем Величанству изразимо своју најдубљу поданичку оданост, приврженост и непоколебиву верност у име своје и у име клира и поверене нам пастве духовне православне српске архидијецезе карловачке и православне српске дијецезе пакрачке и горњо-карловачке.

Ми се осећамо прерадосни, што је Ваше Величанство благоизволело најмилостивије походити ове краљевине Своје и у њима Својим превишњим доласком обасјати са осталима и нашу православну српску цркву и Вашем Величанству верно одани клир и народ у њој. Превишњим овим чином благоизволело је Ваше Величанство најмилостивије показати и овом приликом ону неизмерну љубав, којом Ваше Величанство подједнако пази све Своје народе, цркве и земље.

У тој радости припадамо Вашем ц. и апост. кр. Величанству, као својем господару, родитељу и заштититељу са најпонижнијом поданичко-синовском молбом, да Ваше Величанство благоизволи примити најпонижнију изјаву нашег најдубљег страхопоштовања, привржености и непоколебиве верности и да благоизволи топле зраке Свога превишњег благовољења, милости и заштите владалачке нашој цркви, свештенству и вернима и у будуће најмилостивије неускратити.

А ми ћемо се у својим топлим молитвама вазда обраћати превечном Творцу за милост, да много и дуго уздржи Ваше Величанство здрава, срећна и велика на славу прејасне династије, миле нам отаџбине наше и осталих цркава и свих верно-оданих народа пространих држава Вашег Величанства:

Те своје најискреније жеље пратимо са ускликом:

Живило Ваше Величанство на многаја љета!

Њ. Величанство благоизволело је одговорити:

Захваљујем Вам од срца на поновном уверавању Ваше прокушане верности и привржености, те недвојим да ћете патри-

отском приравношћу подуширати очинско моје настојање смерајући на заштити Ваше цркве, те, верни својем еванђеоском звању, чинити све, да се хришћански морал, слога и љубав ближњег шире у срцима Ваше пастве.

Божији Вас благослов прашио у Вашем деловању те будите уверени о непроменљивој мојој милости и благонаклоности.

После превишњег одговора благоизволело је Његово Величанство удостојити својих речи: високопреосвећењу г. г. епископе Мирона и Михаила, за тим свештенике: протопрезвитера беловарског Штековића, архимандрита Телечког и Змејановића, ректора богословије протојереја Вучковића и још неколицину њих.

Ректора богословије Вучковића благоизволело је Величанство питати колико траје курс богословије, колико професора и колико слушалаца има сад на богословији, а колико је прошле године богослова свршило богословију.

На поздравни говор поклонства загребачке српске православне црквене општине имало је милост Његово Величанство одговорити: „Захваљујем вам на уверењу верности и оданости према мени и моме дому.

Знам да је ова изјава искрена те вам је оштроздрављам уверењем о Мојој краљевској милости“.

Његова Светост и високопреосвећени епископ Мирон позвани су на дворски ручак за уторак, а високопреосвећени г. епископ Михаило позван је за среду.

Сутра дан, у уторак у 1/211 пре подне походило је Његово Величанство нашу цркву. Његова Светост, високопреосвећени епископи, три архимандрита и остало многобројно свештенство дочекали су Његово Величанство у орнату пред улазом у цркву. Са краљем се довезао преузвишени бан.

Његово Величанство праћено, с леве стране, св. патријархом Георгијем, ушло је кроз царске двери у олтар, а онда отираћено тако исто до царског стола, приређеног за ту прилику одмах до леве певнице. Његово Величанство је стајало у столу својем држећи калпак у десној руци.

После свршеног молебствија ступила је Његова Светост на амвон и поздравила Његово Величанство.

Говор Његове Светости, којим је поздравила

у цркви, са амвона, Његово Величанство гласи од прилике овако:

Ваше царско и апостолско краљевско Величанство,

Најмилостивији Господару!

Благоизволите најмилостивије примити најискренију благодарност нашу и целе српске православне црквене општине загребачке на превишњој милости, којом сте благоизволили удостојити овај свети нам храм Својом најмилостивијом посетом, те тиме доказати Своје поновно највише благоволење, које Ваше Величанство гаји за нас, као год за све вероисповести и народности Своје простране монархије.

Особито су Вашем Величанству најискреније благодарни верни и одани православни Срби ове црквене општине, јер им је Ваше Величанство указати благоизволило највишу милост и пружити благи мелем на ојађену побожну душу и повређено народносно чувство.

Бог мира и љубави нека прати Ваше Величанство и на овоме трудном путу, на којем ће Вас пратити и наше најискреније молитве за дуг живот и крепко здравље Вашег Величанства, за цели прејасни владајући дом и за

сретно владање Вашег Величанства на срећу свих народа велике царевине Вашег Величанства.

Живило Ваше Величанство наш премило- стиви цар и краљ Франц Јосиф прва!

Одушевљено и срдечно „живио“ испуњавало је цркву из стотине срдаца присутних Срба.

Говор Његове Светости учинио је силан и најповољнији утисак.

При улазу у цркву и излазу из цркве певало је загребачко српско црквено певачко друштво на корошу царску химну, а скупљени верни Срби клицали су урнебеско живио!

Кад је Његова Светост данас дошла у цркву и кад је полазила из цркве, била је са громком овацијом дочекана и испраћена — од свога народа, дочим су мангупи и хрватска дерлад ђачка викали *pereat*.

Његово Величанство благоизволило се и Његовој Светости, при дворском ручку, изразити о изгредима загребачким са речима: „*Gastiger Bubenstreiche*“ (гадна детињарија).

Његова Светост присуствовала је при свечаној представи у позоришту и на свечаноме балу.

БРУКА У ЗАГРЕБУ.

Радост Срба, који су похитали у престоницу своје миле домовине, да се у верности и оданости поданичкој поклоне и своје премилоством цару и краљу; радост српске православне цркве, која је и том приликом из дубине својих искрено верних и оданих осећаја — превишњем престолу и владарскоме дому као и превишњој особи љубљенога цара и краља нам Франца Јосифа првог — подизала престолу небеском најтоплије молитве за свога врховног заштитника и највишег миропомазаника, помућена је та радост баш онога дана, кад је Његово Величанство удостојило престоницу миле нам домовине својим превишњим доласком. Помућена је баш онда, кад је требало у престоници свима нам једнако љубљене домовине да царује најузоритији ред и мир; да крила шири брацка и хришћанска једнодушна љубав и радост. Помућена је баш онда, кад је тре-

бало Његовоме Величанству осладити превишњи боравак у престоници драге нам домовине с тим уверењем, да су и у њојзи, као једном делу простране и сретне нам аустро-угарске монархије, а према најтоплијим жељама и најправдољубивијим тежњама и превишњим интенцијама Његовог Величанства сви народи једнако задовољни, све цркве и вероисповести једнако заштићене. Помућена је та радост баш онда, кад је требало пружити очигледне доказе Његовоме Величанству да и ови лепо делови силне му државе, краљевина Хрватска и Славонија — нису гадна изнимка у томе.

Баш у оне часе и одмах после тога, кад се је представништво српске православне цркве најискреније у страхопоштовању и најоданијој верности поклонило Његовоме Величанству, своје премилоством цару и краљу са најпонижнијом пода-

Захтевамо да нам се заштити лична безбедност и безбедност светиња и у престо-ници нашој, како се не би више поновили

варваризам и брука, у каквој је Загреб огрезао 2. (14) октобра о. г.

Јеремид.

Букрју кх єдинаго Бога.

(Наставак).

Но метафисичке мисли и појмови нису за свакога; стога се промислу Бога и Оца нашега и прохтело да се објави начином који је човеку много јаснији и приступачнији, а то је помсћу језика и речи. Тај прохтев највише промисли изведен је тако чудним и необичним начином, да нас већ и сам тај начин уверава о истинитости религије коју нам он предочи износи. Бог је лично говорио с човеком. И благо оном који те речи Божије, које је он Сам о Себи изрекао, што боље проучава и што чешће понавља. Да видимо дакле и ми сада шта вели Божанствено откривење о Богу самом:

„Господ је истинити и прави Бог, Он је Бог живи вечни цар. Од гњева Његова дркће земља, и народи не могу издржати претње Његове“.

„Господ је утврдио васелену мудрошћу својом, и разумом својим разапео небеса. Његова мудрост разврже јазбине и претвара у росу облаке. Он рече и постаде; нека буде светлост и би светлост. Он је тај, који је небеса распростре“.

„Ко је измерио воду прстима својим и небеса премерио пећу? Ко је измерио прах земаљски и горе измерио на мерила и брегове на потег? Или ко је затворио море вратима, кад као из утробе изиде? Кад поставих за њ уредбу и метнух му преворнице и врата и рекох: догде ћеш долазити, а даље нећеш, и ту се устављати поносити валови твоји.“

„Подигните горе очи своје и видите: ко је то створио? Ко изводи војску свега тога на број и зове свако по имену и велике ради силе Његове — јаке моћи не изостаје ни једно“.

„Он шаље светлост и полази; на позив његов одзива се дркћећи. Звезде просипају светлост своју свака са свога места радујући се. Он их зове и оне одговарају: ево

нас! Радосно просићу светлост пред Творцем својим. Вечни Бог створио је све без разлике.“

„Ко је управљао дух Господњи? Или му био саветник и научио га? Гле народи су као кап из ведре. Сви су народи као ништа пред њим. Свако је тело трава и све добро његово као цвет пољски. Суши се трава, цвет опада кад дух Господњи дуне на њ. Суши се трава и цвет опада, али реч Бога нашега остаје до века. С ким ћете дакле изједначити Бога? и какву ћете му прилику наћи? Не казује ли вам се од искона? Он седи над кругом земаљским, и њезини су му становници као скакавци; Он је разапео небеса као платно и разапео их као шатор за стан. Ја сам Господ први и последњи Ја исти! Ја сам једини праведан, и остајем непобедими цар на веки.“

Не говори: ја ћу се сакрити испред Бога мојега; јер ко води тамо горе о мени рачуна? У великој овој мешавини нико ме и не примећује, јер шта је моја душа према неизмерним створењима? Наопаке су мисли ваше. Говори ли дело за онога који га је начинио: није ме начинио? и лонац говори ли за онога који га је начинио: не разуме? Јер гле! И сама небеса, и морска бездан, и цела земља, и све што је с њима, све стрени од његова погледа.

Господе, ти ме кушаш и знаш. Ти знаш кад седем и кад устанем, Ти знаш мисли моје из далека; кад ходим и кад се одмарам, Ти си око мене, и све путове моје видиш. Још нема речи на језику мом, а Ти, Господе, гле, већ све знаш. Састраг и спред Ти си ме заклонио, и ставио на ме руку Своју. Чудно је за ме знање Твоје, високо, не могу да га докучим. Куда бих отишао од духа Твојега, и од лица Твојега куда бих утекао? Да изађем на небо. Ти

ничко-синовском молбом да благоизволи топле зраке свога превишњег благовољења, милости и заштите владалачке нашој цркви, свештенству и вернима и у будуће најмилостивије неукратити; и кад нас је Његово Величанство благоизволело најмилостивије уверити о непроменљивој својој превишњој милости и благонаклоности — баш онда је српска и православна светиња била у престоници миле нам домовине камењем обасипана, на разне начине ружена и срамоћена; српска православна црква у сред престонице била је баш онда нападнута и прозори на њој разбијани. Српски патријарх бивао је вређан, српски свештеници су бивали пљувани и инсултовани; српски народ је био вређан, каљан и понижаван.

Ради чега? Јер је на цркви и парохијскоме дому истакнута била и српска застава, у знак радости српске православне цркве и народа — доласку Његовога Величанства. Зар само за то? Не, него и за то, јер је крв престонице — са малим изузетком — отрована и инфицирана фанатичком мржњом на све што је српско, што се српским зове и православљем поноси.

А да је тако, имадосмо прошле недеље прилике на више и разне начине искусити и уверити се.

Признајемо, да су то дивља руља и фанатичка дерлад починила. А не ћемо испитивати: за што је све то могло бити и за што се није спречило; за што су се дивљи призори и поступци трпили и омогућавали два пуна сата и после?

Не ћемо питати: ни шта ће са кривцима бити, какве ће то последице имати, ко ће за све то пред Богом и пред светом одговорати? Не.

Констатујемо само да ни *црква* наша од беснила дивље руље и фанатичке школске дерлади хрватског свенаучилишта није поштеђена.

Уверавамо само сваког, да смо увређени до срца, да нам је увређен наш народни понос, наш верски осећај за који је Србин вековима крв лио и главу давао.

Политичка страна догађаја у Загребу је изван нашег домаћаја и ми се не пацамо у њу. Али не мањи је бол нашег

увређеног хришћанског морала, јеванђелског чувства и православног осећаја и поноса, који бол ће нам разумети цео образовани и хришћански свет, који ће бол појмити и преузвишени наш бан и његова висока влада и наш земаљски сабор, а који ће бол сигурно знати наћи код сва три фактора земаљске нам управе и законодавства свога одлучног протеста, а сигурно и свога задовољења.

Ми смо уверени да је и Његово Величанство потпуно извештено о свему што се догодило у Загребу за превишњег му боравка тамо. Јер што цео свет зна, што знаду сви поданици, знаће и владар — И за нас би довољно задовољштине и умирења већ и у томе било.

Ал' увреда, која нам је пред олтаром свете цркве нанесена, продире нам у душу, у сваки атом. Та се памти; памти, јер — *црква* је наша увређена 2. (14.) октобра у Загребу. Ми то заборавити не можемо; а опростити моћи ћемо само онда, ако нам се пружи с једне стране задовољштина за већ учињено, а с друге стране гаранција, да се више тако шта учинити не ће *ни смести ни моћи*.

Задовољштина нам је до некле дана. Хвала мудроме и витешкоме бану грофу Куен-Хедервардију те је Његово Величанство у свету цркву ући могло и што је ушло и ако испод полупаних прозора али и испод знамења црквено-народнога нам, миле нам и дичне трбојне, црвене, плаве и беле заставе наше српске

Хвала дичноме патријарху нашем преузвишеноме Георгију Брацковићу, што је пред светлим лицем премилостивог нам владара и са амвона самог одлучна и јака израза дати изволео ојађеном срцу своме архипастирскоме и болу целога му народа и цркве. Слава патријарху *Георгију!* одјекује данас широм Српства митрополијскога.

Задовољштине имамо до некле. Али најодлучније очекујемо и гаранције, да ће се стати на пут дивљаштву и варваризму у престоници и широм миле нам домовине. Захтевамо да се онемогући од сад престоници и домовини нашој брука какву им нанесоше дерлад по годинама али и матора — дерлад по памети и пакости својој.

си онде. Да сиђем у пакао, овде си. Да се дигнем на крилима од зоре, и преселим се на крај мора: и онде ће ме рука Твоја водити, и држати ме десница Твоја. Да речем: да ако ме мрак сакрије; али је и ноћ као видело око мене. Ни мрак неће за мрачити од Тебе, и ноћ је светла као дан: мрак је као видело.

Његове ради величине Бог је трпељив, те излива на нас своје милосрђе. Да, Господе, Ти си према свима милостив; јер Теби није ништа не могуће, и Ти не гледаш на наше грехове ради покајања. Љубав Твоја обухвата све што је ту, и никоје Твоје створење не мрзим, јер и неси ништа створио из мрзости. Ти, чловккољукче Господи, одржаваш све, јер је твоје све. Како слатко и мило провејава дух Твој, Господе, кроза све! Стога и не мимолази казан Твоја оне који греше и опомена Твоја, о Господе, не би ли од греха одустали и у Тебе заверовали. Ниси био немоћан да скрушиш безбожнике у борби са праведницима и да их у мах потаманиш; већ им дајеш прилике да се поправе и покају, па кад Те се не буду ни пред ким стидели да им грехе прашташ. Јер ко теби сме рећи: шта си учинио? Или ко ће се Твојем суду противити? Или ко сме стати пред лице Твоје да брани ништавило људско? Или ко ће Теби кривице приденути због тога, што пропадају народи; које си ти створио? Нема тога цара ни силника који ће ступити пред тебе да тражи рачуна о онима које си ти уништио. Ти си праведан, о Господе, па су наредбе Твоје праведне. Твоја управа, о свемогући Господе, пуна је благости, и владавина Твоја пуна милости; јер ти моћ стоји на услузи, кад год је захтеш.

„Ко је у стању величину Твоју изрећи, и милосрђе Твоје описати? Колико је небо високо од земље, толика је милост Његова к онима који га се боје. Колико је исток далеко од запада, толико удаљује од нас безакоња наша. Како отац, жали

синове, тако Господ жали оне који Га се боје. Јер зна грађу нашу, опомиње се да смо прах. — Као пастир пашће стадо Своје; у наручје своје сабраће јагањце, и у недрима ће их носити, а дојилице ће водити полако. — Може ли жена заборавити пород свој да се не смилује на чедо утробе своје? А да би га и заборавила, Ја нећу заборавити тебе. Гле на длановима сам те изрезао!“ —

Како су дубоки и узвишени ти библијски појмови о Богу, од којих би још читав низ навести могли; како ли тој узвишености силно помаже она простота у изразу да у мах освоје срца наша!

На тај се начин ето објавио, „невидљиви Бог“ (као што се Сам назива) у старом завету; у закону ново-заветном пак није више тако, овде се он јавља на земљи и међу људима. Вечном се Божанству протело да се у Јеванђељу кроз уста личног „Слова“ свога пред нашим очима објави у разним облицима, како би и најмањим међу нама појмљив могао бити. Овде нам излазе, на видик васколика својства Његова, која нам се кроз вео оних јасних прича, помоћу којих се Вечити и невидљиви уједно и скрива и објављује, на тако узвишен а уједно и прост и обичан начин објављују, како ће нам сујетне телесне очи наше уједно и сачуване и задовољне бити. Не одбацује ни „најрукописателнија“ средства и управо најобичније и најпростије слике и тражи и бира, да се само на наше становиште спусти. У св. Јеванђељу је вечно Божанство Отац који прашта, судач пун милосрђа, жених који позива на свадбу; пријатељ, који куца; господар, који награђује своје раденике; сејач, који иде на сејање; пастир који тражи изгубљене овце своје; квочка која зове пилиће своје и под крила их своја скрива. И из својих ових простих и обичних срањења просијава најдубље и најузвишеније најопсежније откривење моћи, светиње, правде, милосрђа и љубави Божије.

ИЗ ЦРКВЕНОГ ПРАВИЛА И ЦРКВЕНЕ ХРОНОЛОГИЈЕ.

Расправља: Југ Станинић, парох.

(Наставак).

Г. Р. и г. Н. противуслове један другоме. Г. Н. држи се строго одредбе првог дела сказанија, те тврди, да се Матејева јеванђеља имају читати најмање до петка по Крстову-дну, а некад — да како — и иза петка по Крстову-дну. — Г. Р. држећи се строго другог дела сказанија и 10 гл. тишка тврди, да се са понедељником по Крстову-дну, односно са понедељником по недељи по Крстову-дну има започети читати Лукино јеванђеље, па била дотле „Матејева јеванђеља прочитана или не“. — Како се оба ова дела сказанија у сваком случају сложити не могу, јасно је, да и г. Р. и г. Н. један другом противуречити морају.

Па који је од та два дела сказанија — правило; кога нам се дела ваља придржавати? Ко има право: г. Р. или г. Н?

Видеће се у 7. одељку, показаше „примери“.

Како типик тако и сказаније каже, да се Матејево јеванђеље чита до месеца Септембра, т.ј. до Крстова-дна, односно до петка по Крстову-дну, или боље до недеље по Крстову-дну; међу тим сказаније вели, да Матејево јеванђеље „*вѣходитса в' седмицахъ седминадесатихъ*“ т.ј. Матејево јеванђеље чита се — које у све седмичне дане, које само у суботу и недељу — кроз пуних 17 седмица. —

Но како од Духова до Крстова-дна некад може бити више, а некад мање од 17 седмица, то се намеће питање: дали се у првом случају Лукино јеванђеље и пре Крстова-дна; а у другом случају Матејево јеванђеље и после Крстова-дна читати може и сме?

И ово ће се видети у 7. одељку, и то ће најбоље показати и доказати „примери“. —

Чуемо већ, да то, колико ће се које године прочитати недељних јеванђеља Матејевих, не зависи „од Крстова-дна“. Треба нам, дакле, дознати, од чега то зависи.

Кад ће се свих 17 недељних јеванђеља Матејевих прочитати, а кад не, то нам каже следеће место сказанија:

„И оубо љи седмица сѹ(в) и не(д) тѣкмо имать за еже малиши чѣстисе љи седмицамъ Матѣевѣкмъ нь аще воудеть вѣноутрь пасха, аще во вѣнѣ пасха воудеть никакоже сирѣчь

хоцетъ чѣстисе и сѣа љи седмица. възвращансе вѣспѣтъ въ М(р) и ѡноудоуже хоцешн чѣти ѓ (ѡ) дньн аще во за еже не сннизитисе пасѣк, не достанетъ и въ Лоуцѣк сѹ(в) и не(д), чѣтетсе тамо и сѣа не(д)ліа Ма(т)ѣева, љже їе Ханашнина прежде закѣеве“

Јеванђеља Матејева читају се сва, па дакле и јеванђеље 17. недеље, о Хананејци чита се на своме месту, у 17. недељу по Духовима онда, када је „вѣноутрь пасха“; а када „пасха вѣнѣ воудеть“, тада „никакоже хоцетъ чѣстисе и сѣа љи седмица“

Јеванђеље 17. недеље Матејеве — у случају када се у своје време, на своме месту не прочита — чита се „у једну недељу између недеље „по просвѣщенїи“ и недеље о Митару и Фарисеју онда, кад „не достанетъ и въ Лоуцѣк сѹ(в) и не(д)“.

Но сад је питање: шта значе изрази „вѣноутрь пасха“ и „вѣнѣ пасха“?

Горње место сказанија навео је и г. Р. на 17. и 18. своје брошуре и то по словенском сказанију, а навео га је не за то, да њиме докаже, од чега зависи, колико ће се које године прочитати недељних јеванђеља Матејевих, и према томе, за што је 1887. год. јеванђеље 17. недеље Матејеве у своје време (20. септ.) непрочитано остало; него за то, да њиме докаже, за што се у узвесним случајевима, односно неким годинама „јеванђеље 17. недеље Матејеве има прочитати у једну недељу између недеље о Митару и Фарисеју“. — Међу тим приведено место сказанија казује нам и једно и друго. Место, односно правило то дели се на два дела; у првом делу казује се, кад и за што се јеванђеље 17. недеље Матејеве не чита на своме месту, у 17. недељу по Духовима; у другом делу казује се, кад, где и за што се јеванђеље 17. недеље Матејеве чита „у једну између недеље по просвѣшченију и недеље о Митару и Фарисеју.“ —

Г. Р. сумњао је да ли је пок. Ш. у опште и знао за прво сказаније нашег јеванђеља; а допуштајући, да је пок. Ш. за сказаније знати могао, г. Р. тврдио је, да пок. Ш. наведеног места сказанија разумео, и разумети могао није.

Ако је г. Р. знао, или само сумњао, да пок. Ш. приведеног места сказанија разумео и разумети могао није, онда му га је требао разјаснити и протумачити. Но за дивно чудо, г. Р. тога не учини; он се израза „внуотрѣ пасха“ и „внѣ пасха“ ни дотакао, о њима ни бар речице прозборио није. А управо ти су изрази кључ за разумевање, целог тог места и правила сказанија.

Рекох већ, на чем оснива г. Р. своју тврдњу о томе, да прочитање или не прочитање свих 17. Матејевих недељних јеванђеља зависи од Крстова-дня; наиме да он ту тврдњу своју оснива на сказанију, по коме се Лукино јеванђеље чита „Ѡ начала вѣ понед. по воздвиженіи крѣта“ и на 10. глави типика, по којој се исто јеванђеље чита „Ѡ нѣи ѣже по воздвиженіи“. Споменух, да г. Р. наводи за „пример“ 1888. год. када су — из наведеног узрока — четир или боље три недеље јеванђеља Матејева — 15, 16. и 17. — непрочитана остати имала. —

Но ни дотично место сказанија, а ни 10 глава типика не говори о *изузетку* о томе, како бива у изнимном случају. На дотичном месту сказанија, као и у 10. гл. типика говори се — *у опште*, говори се — тако да рекнем — *о правилу*, о том, како бива обично. О изузетку пак, о изнимном случају говори баш горе наведено место сказанија, које је г. Р. пок. Ш-ку протумачити хтео. односно требао. —

Па шта да видимо? На томе месту сказанија није реч о множини, него од *о једнини*; не говори се о четири, односно три, него само о *једној* недељи. Каже се јасно и разговетно, да се у изнимном случају, онда, када је „внѣ пасха“ само *једна* Матејева недеља изоставити, да само *једно* недељно јеванђеље Матејево непрочитано остати има, па се чак изриком и по имену наводи та недеља, то јеванђеље, каже се на име „никакоже хоцетѣ чѣстисе и сѣа ѣи, седмица“, а мало даље опет по ново „чѣтетсе тамо и сѣа не(д)лѣа Ма(т)рѣева, ѣже ѣ Хананнини . . .“ Да се у изнимном случају доиста само једна и то 17. седмица, односно јеванђеље 17. недеље Матејеве на своме месту читати не може и не сме, показује и доказује и друго место тог истог сказанија. То место сказанија. — по нашем јеванђељу — гласи:

„Бѣди же вѣдомо, ѣакѡ начинаетсѣ на сѣбю пасхѣ ѡваннѣ зач ѣ. . . И такѡ держи рѣдѣ до нѣи пѣтдесѣтныѣ и начинаетсѣ матрѣй в' понед ѣ., зач ѣе: и вѣок. зач. І. и такѡ держи рѣдѣ до нѣи ѣи. и начинаетсѣ Марко, вѣ понед. ѣи. нѣи, зач ѣ: . . . и такѡ держи рѣдѣ до нѣи ѣи: сѣа нѣа, ѣи, чѣтетсѣ в' маѣ напредѣ, вѣ нѣахѣ лѣкиныхѣ . . .“

Ево и овде је једнина, реч је о једној недељи — „сѣа нѣа, ѣи.“ — која се чита „в' маѣ напредѣ, вѣ нѣахѣ лѣкиныхѣ.“

ХРИШЋАНСТВО У АБИСИНИЈИ.

(Свршетак)

Но у XIX. столећу су Абисинци такође стали зидати цркве од камена. Најлепша је између њих она у Атегерану, коју је 1828. г. саградио Сабагадис.

Она је посвећена светом Сиријакију, који је како веле, у четир годишњем свом узрасту жртвовао свој живот ради Христове вере. Црква та дуга је 50 стопа, а широка 25; има облик правилнога четвороуголника, који је покрит сламом. Унутрашњи њезини зидови украшени су грубим живописом, који представља алегоричке слике, сцене из Св. Писма, битке, разне епизоде из живота Сабагадисова; сва лица на сликама насликана су en face, пошто се, по мишљењу, Абисинца, с профилоса сликају само чивути и зли духови. Положај слика доказује, да

Абисински вештаци немају појма о перспективи; као што се види, они су се сликајући старали о том, да предмети, које су они насликали, што више падну у очи, па зато нису штедили боја.

Пошто су абисински храмови сазидани на узвишеним местима, то су они чисто утонули у зеленилу дрва, која замењују ограду. Споља су им здања окружена отвореном галеријом, а унутрашње устројство сећа нас на храмове првих Хришћана: оне препрате за мушке и женске, и онај ниски иконостас . . . Црквене утвари су — као и у нашим православним храмовима, само је ковчег (ћивот) с именим светога, коме је посвећен храм, позајмљен од Јевреја, па и иконе се одликују крајним сиромаштвом. Кад се сравне абисински богомази са руским суздаљским молерима,

то су ови последњи Рафаели према првима, и можда у јединој фантазији црнокожи иконописци не уступају својој северној браћи. У цркви града Адове налази се н. пр. слика, која представља прелаз Јевреја преко црвенога мора; на тој слици су Египћани намоловани у облику египатских низама, с фесови на главама и Ремингтоновима пушкама у рукама, њихова батерија са 6 тонова спремна је да учини паљбу на несретне бегунце и т. сл. све у том жанеру.

Осим цркава, има у Абасинији безброј манастира, а устав за њих саставио је абисински светитељ Текла-Хајмонот. Народ особито поштује ове обитељи: Дебра-Табор код језера Тана, Махдера-Маријам — недалеко од њега, Валдуба — на реци Такаце-и Дебра-Ливан — у Шоа.

Абисински манастири и храмови служе сем свог правога назначења, и као главни расадници просвете; при њима су основане школе, где се учи древни етиопски језик, писмо и богословље. Први се употребљава само при богослужењу и односи се према садањем абисинском језику према руском; по корену он је сходан с језиком јеврејским и арапским. Абисинска алфавита одликује се крајном комплицираношћу и заплетеношћу; њена слова, којих је више од 200 (азбука им броји управо 267 знакова, прим. прев.), не означавају звукове као у нас, него слокове. Што се на послетку тиче богословља, то је интерес Абисинаца према њему врло велик. Овде се може често видети, како се груби војници, младе жене и горди велможе озбиљно, са одушевљењем препиру један с другим о двама природама у Исусу Христу, или о св. Духу. Нису ретки међу Абисинцима такви зналци св. писма, који могу на изузет изговорити целу Библију, с почетка до краја. Таква зналац је напиме био покојни негус (цар) Јован. У опште су Абисинци врло љубопитљиви и способни за науку. Као жив сведок за то служе ученици Гондарске школе, који се по читав дан баве у школи, а у вече просе по граду ми-

лостину за свакидању храну.

Абисинци посте два дана у недељи: средом и петком; осим тога имају они пет других постова, течајем којих ни рибу не једу. Празничних дана у години имају околу 200.

Покојнике своје сарађују Абисинци у дан њихове смрти. Руке им унакрет полажу на груди, најпре их замотају у чаршав, затим у зверињу кожу, и у пратњи свега рода носе их гробу. Уз пут се тело трипут спушта на земљу, кроци се светом водом, и кади тамјаном. Рођаци, пошто пошкропе светом водом, спуштају у њу покојника и јаму засипају камењем. Тада настаје плач и жалосно нарицање жена. Затим рођаци чине спомене, за време којих једу сприво месо.

Крштење детета обавља у цркви свештеник; мушко крете у 4^о-дан, а женско у 80-дан после рођења. Пре тајне крштена родитељи сами сршују обред обрезанја над дететом.

Венчање бива такођер у цркви и оно се за правилно сматра одмах, чим се обе странке, које се браком сачетавају, причесте светим причешћем. У Абисинији се сматра само црквени брак за законит, до чим је грађански брак забрањен, па због тога је женама, које преступе тај закон забрањен улаз у цркву. Но као што се свагда теорија разилази од практике, тако и у Абисинији, не гледећи на забрану, жене, које немају права да долазе у цркву, без страха иду у цркву и грађански је брак у толико примљен, да сваки Абисинац има по неколико жена, између којих он неке удавава па их замењује новима*. Девојке ступају у брак рано. Рипел је нашао једну леушкасту служавку од 17 година, која је већ седам пута била удана, те која јешла у Гондар, да се тамо уда осми пут. Услед честога дружења са мухамеданцима, развило се у Абисинаца многоженство до тога степена, да га је сада врло тешко искоренити*.

Л. Богдановић.

* То није грађански него дивљи брак, или многоженство. Ур.

ЛИСТАК.

БЕЛЕШКЕ.

(Исправак новинарских вести). Неки листови су донели вести, да Његово Величанство није ословило Његову Светост у Загребу,

шта више, да Га је и „игнорovalo“. Претпостављамо да су те вести потекле из необавештености и погрешних информација. С тога их исправљамо с тим, да је Његово Величанство

за свога превишњег боравка у Загребу у свакој за то даној прилици најмилостивије удостојавало Његову Светост своје превишње милости.

(Његова Светост, преузвишени г. патријарх Георгије) отпутовао је из Загребца 5. (17.) у 9 сати из јутра на засебним салонским колима. Његова Светост је исто тако свечано испраћена од српске православне црквене општине загребачке, као што је и дочекана била. У Инђији је преноћила Његова Светост у својим салонским жељезничким колима, и 6. (18.) октобра сретно и здраво приспела у своју резиденцију, са својом ужом пратњом, у $\frac{3}{4}$ 7 у јутру.

Српско православно карловачко грађанство, без разлике странака, закључило је било 4. (16.) октобра на одржаном своме договору у српској читаоници овдашњој, да Његову Светост при повратку из Загребца дочека најсвечаније и да Му приреди одушевљену бакљаду. Његова Светост је све то отклонила.

У недељу 8. (20.) октобра отпутоваће Његова Светост у Будимпешту, да присуствује седницама горње угарске куће при расправи законских основа о слободи вере и реценцији Јевреја.

(Две тридесетгодишњице) професор и управитељ велике српске гимназије новосадеке г. Васа Пушибрк и професор исте гимназије г. Светозар Савковић навршили су тридесет година свога учитељскога рада на тој гимназији.

Вредним и часним трудбеницима миле нам гимназије новосадеке кличемо: слава и хвала!

(Радња епархијских власти у Нов. Саду.) I.

Епарх. Конзисторија бачка имала је своју седницу 2/14 октобра о. г. пре подне. У истој решила је следеће предмете: Узет је на знање извештај бележников. да је подручно свештенство у смислу односне окружнице вис. министарства просвете упућено, да онај примерак цркв. матрикеле, који се полит. властима има издати, крајем месеца септембра заврше и дотичној полит. власти у првој половини месеца октобра припошљу. — У смислу односне министарске окружнице извештено је подручно свештенство, да почевши од 1. октобра о. г. не ће више свештенство, него полит. поглаварства потписивати признанице свију оних, који какву сталну и привремену припомоћ (милостињу) из државне или друге које јавне благајне пријају. — Упућено је срп. правосл. парох. звање у Ст. Керу, да у односним протоко-

лима крштених убележи промену презимена двоје митровачких становника, који су у Ст. Керу рођени. — Узети су на знање и објавиће се онима којих се тиче отписи вис. министарства о подареној држ. припомоћи и то: Ј. М. пароху у Н. 60 фор. Н. К. сист. парох помоћнику у С. и Ђ. И. пароху у В. по 50 фор. и на послетку свешт. удовицама М. С. и Љ. С. у Н. С. и А. М. у П. по 30 фор. — Од државног кр. уг. статистичког звања припослане тисканице за убележење података о кретању људства у 1895. години разаслане су подручном свештенству с упутством, да у исте тисканице само податке до првог октобра о. г. прибележе, пошто ће податке од тога доба па до краја године бити дужне убележити дотичне политичне власти. — Узет је на знање извештај бележников, да је посланица Св. Синода управљена свештенству и народу карловачке митрополије у обзиру управљања према т. зв. црквено-политичким законима одмах по пријему јој разаслана парох. звањима и цркв. општинама заједно са сходним упутством за парох. свештенство. — Узет је на знање отпис вис. министарства, да је на овстр. преруку прогласило Ј. Ж. П. катихету у С. способним за получение нар. места у овој епархији и ослободило га од полагања испита зрелости. — Молба цркв. општине у Б. да своје старо гробље продати може издата је дотичном протопресвитеру на извиђај и извештај. — На пријаву епарх. админстр. одбора позван је Јереј Д. Ј. парох у М. на изјасњење у погледу тумачења му о дозвољености и недозвољености дивљег брака. — Узета је на знање пријава о смрти протојереја А. Поповића сист. парох помоћника у Ст. Бечеју од стране тамошњег окр. протопр. и преч. конзисторије будимеке и учињено је сходно расположење у погледу издржавања удовице му. — Узет је на знање извештај окр. проте сомборског да се Ј. Ј. А. парох у П. у потпуном душевном и телесном здрављу находи. — На молбу цркв. општине у Ст. Ст. да се на упражњено тамо место сист. парох. помочника распише стецај — решено је: исти све дотле не расписивати, док општина не подмири тамошњем парох. свештенству дугујућу плату до 7000 фор., а уједно да се против исте цркв. општине учини пријава код епарх. админстр. одбора ради предузимања потребних мера против нехатне општине те. — Узет је на знање извештај окр. проте новосадеког о руковању са непоуњеном парохијом гложан-чебеком до октобра о. г. — Узет је на знање извештај истог протопресвитера, да је по налогу ове конзисторије архимандрита Анатолија Јанковића 21. августа о. г. у Ман.

Ковиљ увео, братству га као настојатеља приказао и сву му манастирску непокретност и покретност инвентарно у управу предао. — Јером. манастира К. осуђен је због неких му престапа на једну месечну епитимију. — На основу спроведене истраге против Ј. Ј. И. ароха у Л. и доказаних том приликом чињеница подељен је истом пароху строг укор са претњом озбиљније казне, ако се не поправи. — Припуштени су полагању стечајног испита Ј. Ж. П. катихета у С. и Ј. В. В. лични помоћник у К. Молба Ј. Т. Д. личног помоћника у С. у погледу дрва која би му наводно полит. општина имала да издаје; одбијена је као неоснована. — Узет је на повољно знање извештај цркв. општине, у Ст. К. да је тамошња становница Љуба Кобиларева подигла на тамошњој пијаци каменити крст у вредности од 380 фор. — Сировешће се вис. министарству извештај цркв. општине у Ст. Бечеју о стипендистима закладе баронице Е. Јовићке. — Призив исте општине против наименовања администратора за парохију сад већ пок. протојереја А. Поповића одбијен је као закашљен. — Узете су на знање и објавиће се онима којих се тиће пресуде високопречасног МЦСавета у 38 браков. парница, које све на развод брака гласе. — Осим ових предмета решени су још некоји од мање важности.

(Саборски Одбор) држао је јучер, у суботу, своју изванредну седницу под председништвом Његове Светости.

(† Моја Гавриловић добротвор народни).

Покојни Моја Гавриловић родио се у Карловцима 1796. године и ту је свршио основне школе и гимназију, а правне науке у Кежмарку и Пешти. 1830. прешао је у Србију и бивао: секретар суда алексиначког, секретар војне управе, секретар државног савета. Једно време је морао напустити Србију, но се г. 1857. опет у њу вратио, и од то доба бивао члан Касације, а онда државни саветник све до г. 1888., кад је по својој молби стављен у пензију.

Као чиновник био је поштен и правичан, карактера отворена и смела, готов да увек чини право и брани правду. У Србији је стекао опште уважање, које га је увек пратило и са наше стране од свију његових личних познавалаца и познавалаца његовог светлог карактера и чистог родољубља.

Као прави и искрен родољуб сетно се и у последњим часовима живота свога народа, те својом последњом вољом даривао разне народне заводе и друштва. Његово је срце љу-

било цео српски народ. У последњој вољи својој, у своје завештају, даривао је Србију, али није заборавио ни школу у којој се учио, и која Српству тако много вреди. Није заборавио ни карловачку гимназију.

Ево, нека то најбоље каже његов тестамент, који овако гласи:

У намери, да својом скромном тековином бар колико толико помогнем нашим патриотским и племенитим удружењима у остварењу њихових, истина тежких, али и узвишених задатака, ја пишем ову моју последњу вољу.

Ја имам две стотине педесет (250) комада обвезница српског луирског зајма. По смрти мојој од ових лозова има се одмах предати:

Прво, патриотском друштву Св. Саве у Београду, педесет (50) комада;

Друго, стрељачком друштву у Београду, кога сам и сам члан, педесет (50) комада;

Треће, карловачкој гимназији, у којој сам учио педесет (50) комада;

Четврто, вредном и племенитим друштву „Коло јахача Кнез Михаило“ у Шапцу, педесет (50) комада.; и

Пето, фонду за сиротну и напуштenu децу у Београду, такође педесет (50) комада.

Али остављајући и дајући поменутих корпорацијама напред означени број лозова, то јест свакоме по педесет комада, ја то условљавам следећим:

Обвезнице, лозове ове не сме ни једна од именованих корпорација продати, нити иначе ма којим путем и начином отуђити, него мора сачекати крај вучења овога луирског зајма, а то је до јануара 1931. год., за све то време, т. ј. до краја вучења зајма, лозови се дакле имају чувати и хранити од поменутих корпорација као њихова имаовина и свака од њих има право уживања интереса припадајућег на лозове. А ако међу тим који лоз буде извучен; онда ако је то било само са добитком улога, у томе случају има се за добивени новац купити нов лоз и тако извучени лоз поупити. А ако би згодитак био већи од *пет хиљада динара*, онда се онај вишак што преостане по куповини лоза, има равномерно поделити измеђ свију напред именованих корпорација. Тога и те контроле ради има се списак свију мојих лозова предати свакоме од ових друштава и у истом списку означити серију и нумеру свакога лоза. Нисам никоме ништа дужан, а нисам по

закону обвезан да коме што од моје пмовине у наслеђе остављам.

Ово и овако наређење Моје, односно ових лозова, ја сам учинио при чистој свести и слободној вољи и предајем га на аманет и заштиту српским властима и родољубима.

У Београду, 14. децембра 1890. год.

Моја Гавриловић с. р.

Овај тестамент огласили су и признали сви судови у Србији као пуноватан и законит.

Високи патронат српске велике гимназије Карловачке изаслао је прошлога месеца г. синђела Лукијана Богдановића у Београд, који је на основу законитог овлаштења примио у тестаменту завештани број лозова са односним купонима и за то сходну признаницу издао.

Српској великој гимназији Карловачкој припали су деобом лозови од серије 3315 бр. 42. до серије 3790 бр. 43 закључно.

Вечни покој добротвору народноме и добротвору наше Карловачке гимназије Моји Гавриловићу! Слава му!

(Наш сликар и уметник г. Лаја Јовановић) удостојен је превише дозволе, да може нацртати лик Његовог Величанства. У ту сврху снимом је г. Јовановић Његово Величанство у двору царском.

(Изгреди у Загребу.) За време превишег боравка владаревог у Загребу, догађали се тамо изгреди против српске-православне цркве, српске тробојнице, вере православне, имена српског, поглавице нам народно-црквене, архијереја наших, против свештенства и Срба у опште, — изгреди вандалски, нечовечни, нехришћански, простачки. Ти изгреди без обзира ко их је извађао, носили су на себи тип фанатичке националне и верске мржње. Та мржња не мисли, не види и не чује; једнака је бесноћи. Тако само можемо разумети оне вандалске поступке хрватских младенаца и загребачке факинаже, која је дивљом дреком и писком нарушавала радосно рајнодожење прошлих дана у Загребу. Замазивала је разним текућинама здање српске православне црквене општине, камењем бомбардовала српску банку и српску православну цркву и лупала на њима прозоре. Свештеници наши инсултовани су на разне начине, грђени су и љувани, а предуверетани само са погрдом: „свињи влашки“. И све су то чинили не само мангуши, факинажа и бачка дерлад загребачка, него

и „хрватске красотице“, а све то одобравала и на свој начин потстицала је и многа шителгенција, па и римокатолички свештеници.

Ево и једне епизоде. Међу онима, који су бацали камење на црквену кућу била су и два римокатоличка свештеника. Кад их је видио један Немац, средњега сталежа, да и они бацају камење, обрати се сав индигниран к њима и рече им: „Срамите се, зар сте ви свештеници.“ А онда се окрену публици са овим речима: „Ја се стидим што сам католик.“ Цела јавна штампа и угарска и аустријска, па и изван наше монархије, најжешће осуђује изгреде у Загребу. Индигнацијом чинимо ми то исто.

Кад би били непријатељи нашој браћи Хрватима, ми би се свему томе могли само радовати. А овако им жалимо бруку и срамоту, јер је велика и вечна; а од користи никако.

(† **Сергије Пејић**) јеромонах манастира Привине Главе преминуо је 1. (13.) о. м. у Горњем Товарнику код своје родбине, којој је отишао био и не слутећи, да ће га смрт тако брзо покосити. Покојник је од дужег времена боловао. Лака му црна земља!

„БРАНКОВО КОЛО“

ЛИСТ ЗА

ЗАБАВУ, ПОУКУ И КЊИЖЕВНОСТ

власник и уредник

Паја Марковић Адамов

Изашао је 14. број са овим садржајем:

Под лисом, песма Јов. А. Дучића; *Петар Дабић*, приповетка једног каплара из српско-бугарског рата 1885. написао Бранислав Ђ. Нушић; *Пред крчмом*, песма Андре Гавриловића; *Пожар у Москви*, историјски роман Григорија Данилевскога (наставак); *Да ли се сећаш*, песма Ристе Ј. Одавића; *Црни хлебови*, написао Анатоли Фране; *Света Гора*, написао Евђеније Мелхиор де Вогле (наставак); *Из историје српске књижевности*, (свршетак) од И. Руварца; *Књижевност*, *Годишњица чешке литературе*, написао Јерослав Камнер; *Крвава грофица*, листак из културне историје угарске. *Књижевни прикази*; *Књижевне белешке*; *Белешке о уметности*; *Белешке из статистике*; *Лица*.

„Бранково Коло“ излази сваког четвртка. Цена је листу за Австро-Угарску на годину 5 ф., на по године 2 фор. 50 п. на четврт 1 ф. 25 п., (за ђаке 3 фор. 50) нов. годишње, 1 ф. 75 п. на по године); за иноземство годишње 6 фор., на по године 3 фор., на четврт године 1 ф. 50 п. (за ђаке 4 фор. годишње, 2 фор. на по године.)

ОГЛАСИ.

Ad Ебр. 491/к. 205 ex 1895.

С Т Е Ч А Ј. 1895 2—3

Расписује се стечај на парохију IV класе у Срп. Ковини.

Ваљано инструиране молбенице имају се до

19. (31.) октобра 1895. потписаној конзисторији поднети.

Из седнице снарх. конзисторије будимске држане у Сент-Андреји дне 24. августа (5. септембра 1895. Епарх. конзисторија будимска.

С Т Е Ч А Ј. 189 2—3

Расписује се стечај на два стипендијска места из закладе народног добротвора *Стевана Николића* и сестре му *Василије*.

Свака ова стипендија износи годишње 126 форината, а могу их добити ученици средњих школа. Првенство имају рођаци покојног добротвора и сестре му.

Молиоци треба да поднесу: крштено писмо; сведоцбу од последње школеке године; лечничку сведоцбу о здрављу и накаламљеним богињама, а еродници имају још да докажу своје сродство.

Рок стечају је до Митрова-дне о. г.

Из редовне седнице црквеног одбора српске православне црквене општине у Новом Саду 27. септембра (9. октобра) 1895.

Ђ. Милић
привр. перовођа.

П. Попадић
председник.

С Т Е Ч А Ј. 184 2—3

По одобрењу епарх. школ. одбора будимског под бр ЕШО. 492/60 ех 1895.

Овим се отвара стечај на упражњено *учитељско место* вероисповедне школе у *Липови* — барањске жупаније. Плата је учитељска годишње: у готовом 340 ф. ав. вр. 6 (шест) ланаца добре ораће земље, на коју сам учитељ порез плаћа. 4 хвата тврдих дрва за своју и школску потребу; стан састојећи се из: 2. патосане собе, 2. кујне, спајза, подрума штале и уз стан врт од 1/2 ланца; затим за перовођество 12 фор. а од венчаница, укопа и парастоса по 20 новчића.

Учитељу у дужност спада, како посведневу, тако и повторну школу по наставној основи за вероисповедне школе од 25/IV. 1895. бр. III. С. 80/94. тачно вршити, у скупу и одборским седницама перо водити, у цркви појати; у појединим цркв. функцијама уз свештеника суделовати и децу у појању обучавати.

Који жели ово место добити, дужан је доказати са молбеничним прилозима: да је Србин правосл. вере, да је учитељску школу свршио, и да има особљење из мађарског језика.

Рок пријаве траје до 16. (28.) октобра т. г. молбенице имају се председништву шк. одбора доставити.

У *Липови*, (последња пошта Безедек.) 20. Августа 1895. Цркв. Школски Одбор.

К 875/795 ех 1895.

С Т Е Ч А Ј. 185 2—3

Расписује се поново стечај на парохијско место у *Новом Св. Ивану*. Интеркалара нема.

Молитељи имају своје ваљано инструктиране молбе до 17. (29) октобра 1895 потписаној конзисторији поднети.

Из седнице епарх. Конзисторије у Темишвару држане 19. септ. (1. окт.) 1895.

Епарх. Конзисторија Темишварска.

Бр. 2. ех 1895./Школ. Одбора.

190 1—3

С Т Е Ч А Ј.

На темељу одлуке сл. Е. III. О. Бачкога бр. 173. ех 1895. расписује се стечај, на упражњено овдашње учитељско место у смислу „Уредбе, за срп. нар. школе од 1872. год.“ §. 67. са роком од 6 недеља дана.

С овим учитељским местом скопчана је годишња плата од 720 фор. т. ј. седам стотина двадесет фор. а. вр. и то: из варошке благајнице, примаће годишње 420 фор а из црквено општинске пак 300 фор. сразмерно у месечним оброцима, а сем тога слободан стан и четири хвата меканих дрва, од чега ће се и школека дворана грејати.

Учитељ ће дужан бити: школеком уредбом од 1872. год. §§ има 18. и 79-им, не мање и §§§-има 15. 17. и 18-им Дисциплинарних правила од 1876. год. прописане дужности, уз горе наведену *учитељску плату, тачно и савесно обављати.*

Осим наведених дужности, учитељ ће обвезан бити *тачно и савесно* вршити и дужности, општинског перовође у свима органима црквено школеке општине.

Компетовати могу, сви они срп. нар. учитељи, који 58-им §-ом Школеке уредбе од 1872. прописану квалификацију имају — и који — сем оспособљења из мађарског језика, потпуно, како усмено, тако и писмено, исти језик у власти имају.

Првенство имају, који сем свега овде жељеног имају праксу од више година, и који су на потпуно извезбани обављати дужности општинскога перовође, који дакле, добро познају дух свију наших автономних законских уредаба и наредба.

Добро инструктиране молбенице ваља слати на потписани одбор.

Дано, из седнице срп. правосл. школеког одбора, држане у Сегедину 25. септембра 1895.

У име Школеког одбора:

Александар Мајски
привр. перовођа.

Јосиф Агрима
председник.

О Г Л А С. 187 2—3

Управа манастира Ораховице жели у најам на више година дати земљиште манастирско, где је у даљини од 1. км. и жељезничка станица, и то:

У Читлуку оранице и ливаде 200 јутара, шуме за пашњак 140 јутара.

У Обрадовцима недалеко Читлука оранице и ливаде 100. јутара, шуме за пашњак преко 200 јутара.

Ко би горе речено земљиште желио закупити, нека се изволи Управи овога манастира у Читлуку дне 17. новембра 1895. по новом календару пријавити, када ће се уједно и дражба обавити, те ће се најбољему нудиоцу изнајмити.

У Читлуку, дне 5. октобра 1895.

Управа манастира Ораховице.

Расписује се стечај за учитеља на III. и IV. разр. метовите школе у Бегечу. Дужности учитељске у школи и у цркви прописане су школ. уредбом, а плата је ова: за редовну школу: 185 фор; за недељну школу 40 фор.; ¹/₄ сесије земље и 8 јутара (а 1200□о) ритеке земље на т. зв. греди (на земљу учитељ порез плаћа) једна; башта и једно гумно ван села; 5 фор. за писаћи прибор; 2^о тврдих дрва, сламе за огрев колико је потребно и стан са потребним зградама и вртом.

Споредни су приходи: за пероводство 35 ф., за рачуноводство 30 фор. (ту се разуме састављање главне рачуњске књиге, вођење турског рачуноског дневника и склапање годишњег рачуна турског и благајничког). За укуп или парастос где буде позват 1 фор.; за сваки посебан спомен при укупу или парастосу 50 новч.

Молбенице са сведоџбама треба послати на потписаног председника до 14. октобра по ст. к. о. г., а жеља је општине да се тражиоци, ако је могуће, лично прикажу. Они који су већ више година учитељске дужности отправљали и у општинама пероводске и рачуноводске ствари добро водили, имаће првенство.

У Бегечу (бачка ж) 24. септембра 1895.

Б. Михајловић
перовођа.

Тоша Мутибарић
председник.

ЊЕГОВУ ВЕЛИЧАНСТВУ АЛЕКСАНДРУ I.
КРАЉУ СРБИЈЕ

најпонижније посвећено

ПОЈАЊЕ НА СВЕТОЈ ЛИТУРЂИЈИ

придржавши изворне мелодије, за сопран, алт, тенор, бас компоновао Хајнрих Вајт, управитељ музичке школе у Вршцу. Opus 165. — Прештампанаће ће се казнити по закону. — Цена 35 ф. а. вр.

Једина српска

← фабрика свештеничких шешира и ћелепуша. →

За гг. свештенике препоручујем врло финих и добрих шешира и ћелепуша, сопственог фабриката — са најсолиднијим ценама. Послуга брза и тачна. Поруче са стране такођер обављам и шаљем са платом у наточ (Nachnahme) поред моје гаранције При наруџбини довољно је назначити меру око главе. Молећи за многобројну посету, јесам

Са одличним поштовањем

ПЕТАР МАРКУШ, ШЕШИРЦИЈА

пређе А. Јеклић и П. Маркуша

3— 53

Нови Сад (главна пијаца).

ЛИВНИЦА ЗВОНА И МЕТАЛА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

← патентирана са отвореним одушкама провиђена звона, →

која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

28 13 26

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5, фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.